

# సోపానము

పి.వి.ఆర్.శివకృమాణి



ఉదయం నిద్రనుంచి లేస్తూనే, ఈ నెలనించి నేను వన్ పర్సెంటు జీతాన్ని 'బిచ్చగాళ్ళ' కోసం కేటాయిస్తున్నానని ప్రకటించి నప్పుడు మా ఆవిడ ముఖం చిల్లిగవ్వంకొయిపోయింది.

అవును మరి, ఒకటికాదు - రెండు కాదు. నెలకు పదిరూపాయలు - అష్టరాల్ బిచ్చగాళ్ళకోసం - ప్రతినెలా ఖర్చుపెడతా నన్నాను మరి!

"అదేవిటండీ! వున్నట్టుండి అలాంటి నిర్ణయం తీసుకుంటున్నారూ! అంతడబ్బు ఎక్కువై పోతే, ఆ పనితోనూ ఓ డికరింగు

డిపాజిట్టు ఓపెన్ చెయ్యండి చంటాడి పేర్న! అంతేగావీ " అంది.

అవును, దానికంటే తెచ్చు! ఏ డిజ్ రైక్స్ బెగ్గర్స్ ఆ 'యిది' నాకూ వుండేది మొన్నటిదాకా మొన్న సాయంత్రం ఆ సంఘటన జరిగేదాకా, .

\* \* \*

నాకు నిమ్మస్థాయి మనుషులం చే అసహ్యం వాళ్ళ చేష్టలూ, లేకీ ప్రవర్తనా అలాటి అసహ్యం నాలో కలిగిస్తాయి. (వాళ్ళ ఆ ప్రవర్తనకీ కారణం మాత్రం ఎన్నడూ ఆలోచించలేదు నేను!) ఇహ బిచ్చుగాళ్ళ సంగతి వేరే చెప్పే అవసరమే లేదు. మన ప్రభుత్వం ధర్మమా అని— డిస్కంరేజ్ బెగ్గర్స్ అన్న ముక్కని నేను అక్షరాలా పాటిస్తాను.

తక్కువజాతి మనుషులు మన సరసన నిలవటానికూడా పనికిరాదని నేనంత గట్టిగా అనటానికీ, అనుకోవటానికీ మరో ముఖ్యకారణం మా సీతాలు!

సీతాల్ని వచ్చినట్టు 'మా సీతాలు' అంటూ సంబోధించాల్సిందే! కారణం అది మా పనిమనిషి పెళ్ళాన్ని సవ్యంగా చూడకపోయినా వర్గదేమోగానీ, పనిమనిషిని సవ్యంగా చూడకపోతేమాత్రం మన పాట్లు వీధికుక్కలకూడా పడవ!

ఆ వూరొచ్చినప్పట్నుంచీ, సీతాలు కుదిరేదాకా మారిన ఆరడజనుమంది సర్వెంటు మొయిడ్నూ జమిలిగా నాకీ అనుభవనేర్పి వెళ్లారు! అంచేతే సీతాలు వచ్చిన దగ్గర్నుంచీ - దాని బిహేవియర్ నాకేమాత్రం నచ్చకపోయినా - దాని పనితనం మా ఆవిడకీ బాగా నచ్చటంతో - దానితో మంచిగానే వుంటున్నాను నేను. (అబ్బే, మరేంలేదు. దాన్ని కసురుకోకుండా, అసలు మాట్లాడకుండా మన ధోరణిలో మన ముండటమే!)

సరే, యింతకీ సీతాలు మనసరసన న్నిలబట్టానికూడా పనికిరాదని చెప్తున్నాను కదూ! అవును. ఎంచేతంటారా - మొదట

అది సర్వెంటు. కాకపోయినా, కొందరు సర్వెంటులైనా యజమానకన్నా స్టయిలిష్గా ఫోజిచ్చేస్తారు ఐ లైక్ దేమ్ - ఇన్ ఫాక్ట్ డబ్బువుందే తీరఖర్చేదు, రాజు కావటానికీ! రాజయ్యే గుణమున్నవాడికి అదే పెద్ద సంపద!

కానీ, మా సీతాలు ఫక్తుమనిషి. ఆ ముక్క దానికి నిద్దరోగూడా గుర్తుంటుందనుకుంటాను. (మా ఆవిడకీ తృప్తిగా నిద్రపట్టనినాడు, అదిగూడా మాగన్నుతోనే కునుకుతుందేమోనని నా అనుమానం!) పైగా, దానిబుద్ధులుగూడా అలాంటివేను!

నిజానికి అందరు పనిమనుషులంత పేద ముండ కాదది. దాని మొగుడు - మా ఆఫీసులోనే ప్యూన్! నెలకీ నూటయ్యైదైదాకా వస్తాయి వాడికి. అది మాకాలనీలో అధమం అయిదారిళ్ళలో వస్తేస్తోంది. అంటే, నెలకీ ఆరవై డబ్బైదాకా సంపాదిస్తుందన్నమాట!

వాళ్ళ సంసారమూ అంత పెద్దదికాదు (ట!) ముగ్గురు పిల్లలూ, అత్తామామూ! వాళ్ళూ ఎదో బుట్టల్లి, తబ్బల్లి సంపాదిస్తారు.

అయినా దీనిబుద్ధిమాత్రం దరిద్రపు బుద్ధి!

అలాగని అంత పిసినారిదీ కాదు మళ్ళీ! ఏవైనా పైపన్ను - పిండిరుబ్బటమో, మరపట్టించుకురావటమో, బియ్యం బాగు చెయ్యటమో లాటి అదనపు డ్యూటీలు - చేయించుకుని, మా ఆవిడ ఏ సావలో దాని చేతిలో పడెయ్యబోయినా మొగమాటపడి చచ్చేది మొదట్లో పుచ్చుకోవటానికీ! కొంపలో ఎవ్వరమూ లేకుండా తాళాలు

దాని చేతికిచ్చి, బజార్లకి, సినిమాలకి వెళ్లిన రోజులున్నాయిగానీ, ఒక్క చీపురుపుల్ల గూడా స్థానం కదిలిన సంఘటనలేదు.

అంత నిజాయితీ, నిర్మలతా, మొగ మాటమూ వున్నదానికి ఆ 'కక్కుర్తి బుద్ధి' ఎందుకో మాత్రం నాకర్థం కాలేదు.

తిండిలేక, వస్తులు ఏరుండేవాళ్ళుగూడా చేయ (రవి నేననుకునే) ని 'అపని' ఆదెం దకు చేస్తుందో నాకు పూహకందలేదు.

ప్రతిరోజూ పన్నోకి వచ్చేటప్పుడు ఆ ఆల్యామినం బేసిన్ తెచ్చుకుంటుంది.

అంటు తీసుకోగానే, అందులో ఓగి లిన అన్నమూ, కూరలూ - ఏవైనా సరే - అదిగాతీసి అందులో వేసుకుంటుంది.

అంతవరకూ ఫర్వాలేదు నవ-జంగా ప్రతిపని ముండకీ వుండే అలవాటే కానీ, గిన్నెల్లో వదిలిన అన్నమూ, కూరలేకాక, కంచాల్లో - సీళ్ల పోనయినాసరే - వదిలిన 'ఎంగిలి కూటి' క్కూడా కక్కుర్తి పడు తుందది:

ఒక్కసారి చూశాన్నేను, బాతురూం లోంచి వస్తూ; కంచాల్లో వదిలేసిన ఎంగిలి మెతుకులు తీసి, ఆ బేసిన్లో విడిగా పెట్టు కుంటోంది.

నామీద గొంగళి పురుగులు పాకినట్ల యింది; లోపలికి వెళ్తూనే మా ఆవిణ్ణి కేకేశాను —

“ఏవిటోయ్, ఆ సీతాలు చేస్తున్న పని; దరిద్రంగా ఆ ఎంగిలి కూటికోసం కూడా ఏమిటా కక్కుర్తి; అందరి ఎంగిలీ తిని, ఏ రోగాలో తెచ్చుకుని ఆ రోగిష్టి వంటితో మన కొంపకి పన్నోకొస్తే చీ చీ .. డర్టీ బగ్గర్!

జ్యోతి

దానిచేత ఆ పనయినా మాన్పించు. లేదా మనపనయినా మాన్పించు ఆయ్ కాంట్ టాలరేట్ సచ్ఛింగ్సు' అంటూ సివియర్ వార్నింగ్ గోటి పారే శాను.

కానీ రెండూ జరగలేదు, సీతాలు మా యింటివనీ, దాని అలవాటు వనీ, రెండూ చేస్తునే వుంది; దాని బ్లడ్డి సిన్సి యారిటీ ఎండ్ అల్ట్రానెస్ లే దాన్ని కాపాడు తున్నాయి పనిపోకుండా; మా ఆవిడ, దాని విషయంలో నన్ను సైతం ఎదిరించింది.

'పోనివ్వండి, పనిముండ మనకేం పోయింది దాని కక్కుర్తివల్ల; ఆ ఒక్క కారణాన దాన్ని పనిమానిష్టే - తిర్వాత సరైన పనిమనిషి దొరక్కనే నిబ్బంది పడాలి' అంటూ

నే నూరుకోకతప్పలేదు.

కానీ, అప్పట్నుంచీ అదంకే నాకు పరమ అసహ్యం ఏర్పడింది.

(అంతకు ముందుదాకా అది నా గది తుడవటానికి వస్తే నాకో 'డర్టీ అట్రాక్ డుం'దేది వంగి, వంగి అది గదిలో మూల మూలలా తుడవటమూ, మధ్య మధ్య జారిపోయే పైట మార్చి, మార్చి సర్దకుంటూ అవస్థపడటమూ, మంచి యవ్వనంలో వున్నదాని శరీరం నా కళ్ళకి విందు చేయటమూ, అదో మత్తయిన (దొంగ) అనుభవంగా వుండేది.

కానీ, యీ ఎంగిలి కూటి విషయం చూసినదగ్గర్నుంచీ, దాని వంట్లో ప్రవ హించే రక్తమంతా ఎంగిలిదేమొననీ, దాని శరీరంలోని వంపులన్నీ ఎంగిలివేననీ, ఎంతో అసహ్యం కలగసాగింది.

దాన్ని చూడాలంటేనే అనహ్యం వేయటంతో, అది గది కుడవటానికి వస్తూనే, నేను రూములోంచి బయటకు వెళ్ళిపోసాగేను.)

\* \* \*

పడెన్ గా స్కూటర్ ట్రబులిచ్చింది.

ఉదయం వచ్చేటప్పుడు బాగానేవచ్చింది. సాయంత్రానికి మరి ఏం జబ్బుచేసిందో!

విసుక్కుంటూ దాన్ని అక్కడే వాది లేసి, రోడ్డువీడి కొచ్చేను. ఒక్క ఆటో గూడాలేదు స్టాండ్ లో! అవసరం కదా మరి - వుండవంటే! అనవసరంగా టాక్సీ ఎక్కడం యిష్టంలేకపోయింది ఒక్క మనిషి కోసం!

సరే, రిక్ష్వా ఏల్పాను. ఎక్కాను.

బడబడా వాగేస్తూ, హూ డా వి డి గా తొక్కేస్తున్నాడు - రిక్ష్వావాడు. కుర్ర వెధవ, హూషారుగా వున్నాడు!

“అరె . అరె ఇదేం దారయ్యా? యిటు పోవిస్తున్నావో?” అన్నాను. ఏదో ఎరగని సందులోకి మళ్ళిస్తున్న వాడితో, కంగారుగా.

“ఫర్లేదుసార్ అడ్డదారే అయినా, దగ్గరిదారి! అయిదే నిముషాల్లో యింటి దగ్గరుంటాం.”

అంటూ వెడల్ వెయ్యసాగాడు.

ఆ వీధి ఎన్నడూ చూడలేదు నేను.

ఆవును, ఎలా చూస్తాను? అలాంటి వీధులు నాకసలు పడవు.

దేశంలోని దరిద్రానికి స్పెసిమెన్స్ ఆ వీధి - ఆ మనుషులు.

పూరిగుడిశెయి, రోడ్డుపక్కని బతుకులు, మనుషుల్లాటి శనాలు! అవయవాలన్నీ సక్ర

మంగా ఆమరవి వికృతరూపులు: కుప్ప, టొల్లి యింకేవేవో పేర్లు తెలియని రోగాలతో, రసికారుతున్న పుళ్ళతో, చూడ శక్యంకాని మనుషులు!

బిచ్చగాళ్ళ గూడెమన్నమాట! అయితే, యిలాటి గూడేలుగూడా యిరవయ్యారేళ్ళ తర్వాత యింకా వున్నాయన్నమాట!

కడుపురో దేవిసట్లయి, కళ్లు మూసుకోబోయి, హరాత్తుగా కనబడ్డ మరో దృశ్యంతో దదాయిన ఆగిపోయాను.

అక్కడ అక్కడ కనబడ్డ వ్యక్తి - సీతాలు!

అది చేస్తున్న పని నాకు మరింత త్రాంతి కలిగించింది.

దాని అరచేత ఆక్షయ పాత్రలా అల్యూ మినియం గిన్నె!

వరసగా కూర్చున్న బిచ్చగాళ్ళ ముందున్న సిబ్బెల్లో ఆ ‘ఎంగిలికూటిని’ (అనుకుంటాను) తీసి వద్దిస్తోంది! అబగా దాన్ని నాకేసి, మళ్ళీ జొపుకున్నారు ఆ మనుషులు (?)

చూస్తుండగానే దాని బేసిన్ ఖాళీ అయి పోయింది.

తిన్నవాళ్ళ దీవెనల్ని వినకుండానే, ఆ అన్నదాత, బేసిన్ తీసుకెళ్ళి దూరానవున్న కుంటలో తొలుస్తోంది!

“ఏటండి సూత్తన్నారూ! దాన్నా - అది సీతాలనెండి మహా దొడ్డమనిషి లెండి! రోజూ రెండుపూట్లా యిట్టాగే అన్ని యిళ్ళలోంచి కూడుతెచ్చి, సంతర్పణ నేస్తదండి! అది పనిమనిషిలెండి సాలా మంది దొరబాబులయ్యలో! ఆళ్ళ కేటండి! పారేతారు. అదే యిళ్లకి పరమాన్నం -

అనాడు మోహిని దేవతలకేంపంచిందో తెలవదుగానండి-ఇదిమాత్రం యీ దరిద్రులకి అమృతమే! పంచుద్దండి! ఆళ్ళబతుకులకది అమృతమే! లెండి!

రోజెట్టెకూడే గాదండి-ఏడాదికోపాలి ఆళ్ళకి బనీస్లుగూడా కుట్టిపంచుద్ది. అప్పుడప్పుడెవళ్ళయినా యిత్రే, గుడ్డలు గూడా తెచ్చిస్తది:

మా దొడ్డబుద్ది

చెప్తున్నాడు రిజివాడు.

రిజి ఆ వీధిని దాకేసింది.

\* \* \*

అరాత్రి పడుకున్నా నాకు నిద్రపట్టలేదు. కలగాపులగంగా పీడ (?) కలలు! పాడుదృశ్యాలూ!:

సంపాదించేది వదుల్లోనైనా, వందల జీతగాళ్ళలా సీతాకోకచిలుకల్లా అలంకరించుకుతిరిగే (యిదివరకు మా యింట్లో పనిచేసిన) ఎండరో (పని)మనుషులు!

వందల్లో సంపాదిస్తూ కూడా, పేదగా-అతిసాదగా, బ్రతుకుతున్న సీతాలు!

గిన్నెలగిన్నెలు వొండుకుని, తిన్నంత తిని, తూముల్లోకి విసిరే యిల్లాళ్ళు—

కంచాల్లో నానిపోయిన ఎంగిలికూటిని తీసి, దాచి, గతిలేని బిచ్చగాళ్ళకి అమృత రూపంలో పంచుతున్న సీతాలు!

దరిద్రాన్ని తరుముతామని స్లోగస్టు దంచుతూ, వోట్లడుగుతున్న నాయకులూ, నాయకీమణులూ!

నోటమాట వెలువర్చకుండా - వున్న వాళ్లు పారేసినదాన్ని లేనివాళ్ల కడుపులకి పంచుతూ, స్లోదర మానవులపట్ల తన కర్తవ్యాన్ని (?) నెరవేర్చుకుంటున్న

జ్యోతి

సీతాలు!

నలుగురికి పెట్టగలిగి, నాలుగు బ్యాంకుల్లో ఆక్క-వుంట్లు వోసెన్ చేసుకు పూరుకుంటున్న 'నేను'లు.

పాతబట్టలకొట్లో అమ్ముకోగలిగిన బట్టల్ని ఉచితంగా దానం చెయ్యటమేకాక, దాచుకున్న డబ్బులోంచి ఏటా దరిద్రులకి బనియను, కుట్టిపంచుతున్న సీతాలు—

మర్నాటి వుదయమేలేస్తూ, వన్ పర్సెంట్ దొనేషన్ నేను ప్రకటించటమూ, మా ఆవిడ ప్రొజెక్ట్ చెయ్యటమూ ఐనా నేను నా నిర్ణయం మార్చుకోకపోవటమూ జరిగాయి!

ఫస్ట్ వచ్చింది. పదినోటు తీసి, పక్కజేబులోకి తోశాను. అంతలో వచ్చేడు శంకరావ్.

“చూడండి, యీ మంత్ మీరో హండ్రెడ్ సర్దాలి నాకు. మా మిసెస్ డెలివరీ కదా! ఎన్ని బర్సులో”

తప్పలేదు. అతను నా కొలిగ్ ఇచ్చాను.

ఆ సాయంత్రం బజెట్ లెక్కలు చూశాక, రెండో జేబులోని పది మళ్ళా మొదటి జేబులోకి చేరిపోయింది - ఆదో మేటిక్ గా!

అవును, వున్నవాళ్ళూ, వున్నవాళ్ళూ ఒకటి! అయినా, బిచ్చగాళ్ల గురించి నాకెందుకూ బాధ! బెంగ! దేవుడే వాళ్ళ నలా సృష్టించాడు.

కాకపోయినా—

దీనుల కాపాడుటకు దీనులే వున్నారు. సీతాలులాంటివాళ్లు.

కాదంటారా? \*